

TALOUSARVIOALOITE 263/2012 vp

Määrärahan osoittaminen Lapin Luirojoen kunnostamiseen

Eduskunnalle

Lapissa virtaavan Luirojoen varrella vakinaisesti asuvat, kesämökkiläiset, retkeilijät ja kalastajat ovat kertoneet, että joki on todella huonossa kunnossa. Se on pahimpaan aikaan lähes kuiva, koska virtaamamäärä on aivan liian pieni. Uiton jälkeiset kunnostustyöt eivät ole täyttäneet niille asetettuja tavoitteita. Liian pieni vesimäärä hajaantuu liian laajalle. Joki on vaikeasti kuljetta- va, ja sen kalakannat ovat heikentyneet. Arvoka- lat ovat vähentyneet ja roskakala on lisääntynyt.

Voimayhtiön luvassa olevat vesimäärät mita- taan Tanhuan asteikolla, joka on noin 70 km Lo- kan padon alapuolella. Kesäaikana juoksutuksen osuus Tanhuassa olevan Kammosen asteikon vir- taamamäärästä on keskimäärin vain noin 20 %, eli lupaehdoissa oleva vesimäärä käytännössä muodostuu pääasiassa Lokan padon alapuolisesta valuma-alueesta! Kun mittauspiste on viety näin alas, aiheuttaa se tietysti sen, että varsinkin Luirojoen yläosan koskialueet ovat todella vähä- vetisiä ja aiheuttavat monenlaisia ongelmia vir- kistyskäytölle, veneiden kululle ja ekologiselle tilalle.

Aikoinaan Luirojokea rakennettiin uittokun- toon poikkeuksellisen voimakkaasti, koska vir- taamamäärät olivat luonnontilaan nähden huo- mattavan pienet, vaikka uiton toimittamiseksi säännöstelijälle oli annettu velvoite lisäjuoksu- tuksista. Uittoväylän perkaustyöt teki Metsähal- litus Kemijoki Oy:n toimesta vuosina 1967— 1969. Viimeinen uitto oli vuonna 1991, ja kun- nostussuunnittelu aloitettiin 1992.

Uiton päätyttyä Luirojoki kunnostettiin 1990- luvun lopulla. Työssä otettiin myös huomioon pienentyneet vesimäärät siten, että pyrittiin ka- ventamaan uomaa, kun taas tavanomaisissa uitto- kunnostuksissa uomaa pyritään leventämään. Luirojoella jo uittokuntoon laitettaessa virta- alueet kavennettiin ja näin pyrittiin menettele- mään monin paikoin myös uiton jälkeisissä kun- nostustöissä. Tuolloin käytiin keskusteluja sään- nöstelijän kanssa siitä, voiko se edelleen kalas- tuskaudella juoksuttaa edes osaa uiton velvoit- teena olleista juoksutusmääristä. Korvaukselle eli menetetylle laskennalliselle energian hinnalle ei kuitenkaan löytynyt maksajaa.

Lapin ympäristökeskus aloitti vuonna 2007 esiselvityksen Lokan ja Porttipahdan tekojärvien säännöstelystä aiheutuvien haittojen vähentämi- sestä. Aloitteen esiselvitykseen antoi Sodanky- län kunnanhallitus, joka haittojen vähentämis- mahdollisuuksien selvittämisen lisäksi toivoo al- taiden kalatalouden ja muun käytön edellytysten turvaamista. Se, mitä altailla tehdään, vaikuttaa olennaisesti myös Luirojokeen.

Esiselvitystyön tavoitteena oli muodostaa ko- konaisvaltainen näkemys altainen tilasta, kehi- tystarpeista ja kehittämismahdollisuuksista. Esi- selvitys on valmistunut, ja varsinainen säännös- telyn kehittäminen on alkanut. Työ jää puolitie- hen, ellei Luirojoen virtaamaa lisätä ja kunnos- tustöitä käynnistetä uudelleen joen vaikeimmilla osilla.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että eduskunta ottaa valtion vuoden
2013 talousarvioon momentille 35.10.22*

*lisäyksenä 2 000 000 euroa Lapin Lui-
rojoen kunnostamiseen.*

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2012

Markus Mustajärvi /vr